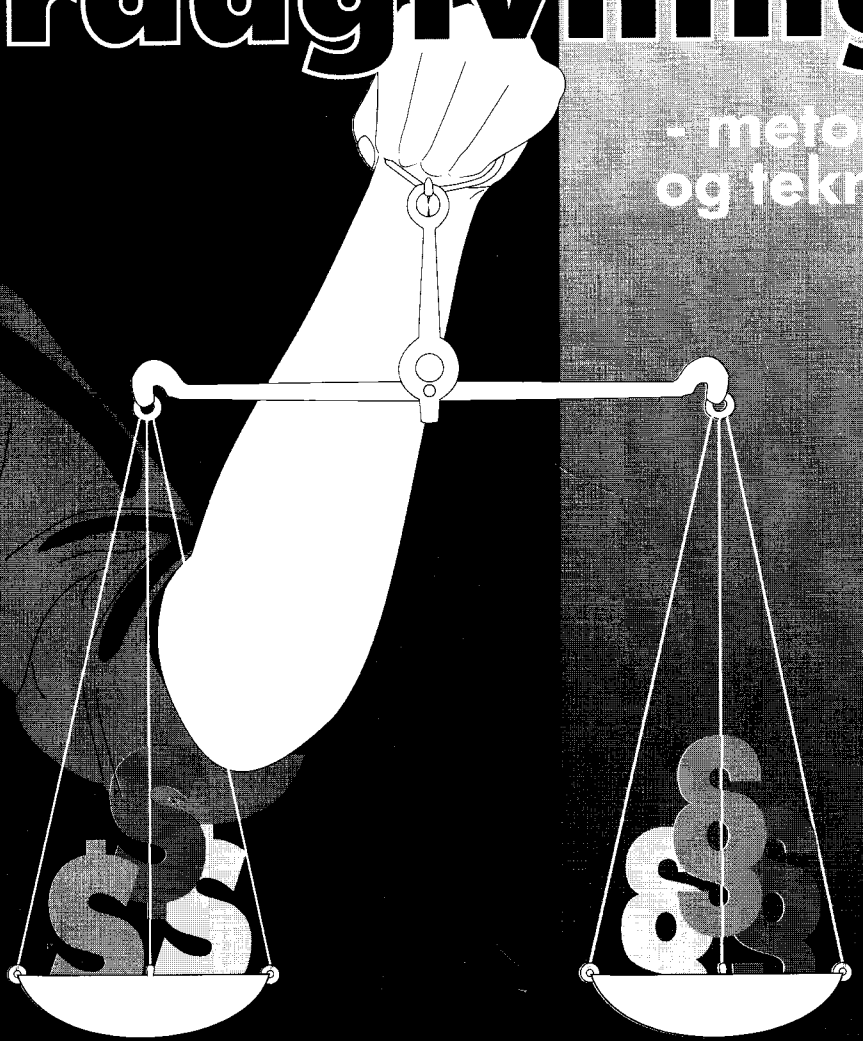

Ulrik
Gorm Møller

Skatte rådgivning

- metode
og teknik

Jurist- og
Økonomforbundets
Forlag

Skatterådgivning
1. udgave, 1. oplag 1996

© 1996 Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslaget er tilrettelagt af Morten Højmark
efter idé af Ulrik Gorm Møller
Tryk: Gentofte Tryk
Printed in Denmark 1996
ISBN 87-574-6000-0

Indhold

Kapitel 1

Indledning

1.1 De forskellige grupper af skatterådgivere	11
1.1.1 Statsautoriserede revisorer	11
1.1.2 Registrerede revisorer	15
1.1.3 Advokater	16
1.1.4 Banker	16
1.1.5 Andre grupper	17
1.1.6 Konklusion vedrørende de forskellige grupper af skatterådgivere	17
1.2 Hvad er skatteøkonomi?	18
1.3 Hvem henvender bogen sig til?	20

Kapitel 2

Skatterådgivningens begreber, problemstillinger og løsningsmodeller

2.1 Indledning	21
2.2 Begrebet skatteplanlægning	21
2.3 Virksomhedens skattemålsætning	23
2.4 Hvorfor er skatteplanlægning overhovedet relevant?	24
2.5 Skatteplanlægningen relateret til beslutningsindhold og beslutningsniveau (skattefølsomme beslutninger)	25
2.6 Skatteplanlægningens usikkerhed	28
2.7 Systematisering af skatteplanlægningens handlingsparametre ..	30
2.7.1 Beskatningstidspunktet som handlingsparameter	30
2.7.2 Skattesatsen som handlingsparameter	37
2.7.2.1 Konvertering fra én indkomsttype til en anden	37
2.7.2.2 Konvertering fra én udgiftstype til en anden	40
2.7.2.3 Overførsel af indkomst fra ét skattesubjekt til et andet ..	41
2.7.2.4 Optimal anvendelse af beregningsmæssige fradrag og nedslagsregler	42
2.8 Begrænsende faktorer der skal inddrages i skatteplanlægningen ..	42

2.9 Forskellige typer af skatterådgivning og tilhørende løsningsmodeller	45
2.9.1 Valgsituationer hvor skattereglerne indeholder alternative muligheder	45
2.9.2 Nye »tiltag« for hvilke der ikke findes lovregler eller praksis	46
2.9.3 Dispositioner hvor det problematiske er, om dispositionerne behandles på en forventet måde eller ej af ligningsmyndighederne	46
2.10 Skatterådgivers roller	47
2.11 Sammenfatning	48

Kapitel 3

Skatterådgivningens metode (juridisk og økonomisk metode)

3.1 Indledning	51
3.2 Juridisk metode	51
3.2.1 Retskilder	52
3.2.1.1 Love	53
3.2.1.2 Administrativt fastsatte bestemmelser	54
3.2.1.3 Retspraksis (præjudikater)	55
3.2.1.4 Administrativ praksis	56
3.2.1.5 Retssædvaner, doktrin og forholdets natur	57
3.2.2 Anvendelse (fortolkning) af retskilder	58
3.2.2.1 Lovfortolkning	59
3.2.2.2 Domsfortolkning (domsanalyse)	63
3.2.3 Informationskilder	67
3.3 Økonomisk metode	69
3.3.1 Alternative investeringskalkulemetoder	69

Kapitel 4

Skatterådgivningens risikoområder

4.1 Indledning	77
4.2 Debatten om en generel omgåelsesklausul	77
4.3 Jan Pedersens »realitetsgrundsætning«	81
4.4 Tilsidesættelse ved interessefællesskab	83
4.4.1 Interessefællesskab mellem 2 eller flere fysiske personer ..	84
4.4.2 Interessefællesskab mellem 2 eller flere juridiske personer ..	89
4.4.3 Interessefællesskab mellem 2 eller flere fysiske og juridiske personer	92
4.4.4 Værdiansættelsesproblemer	96
4.5 Tilsidesættelse uden for interessefællesskab	101

1.5.1 Lånearrangementer (»lukkede systemer«, »cirkellån«)	102
1.5.2 »Goodwill«-sager	103
1.5.3 Virksomhedsoverdragelser	104
1.5.4 Anpartsområdet	105
1.6 Godkendelse ved »objektiv/ matematisk« lovgivning	109
1.7 Skatterådgivningens risikoområder	111

Kapitel 5

Nogle konkrete problemstillinger

5.1 Indledning	119
5.2 Skatteomgørelse og -forbehold	119
5.3 Forventningsprincippet	127
5.4 Bindende forhåndsbesked	129
5.5 Forskudsregistrering	133
5.6 Civilretlige konsekvenser af skatteplanlægning	134
5.7 Omdannelse til selskab	136
5.8 Generationsskifteplanlægning	140
5.9 Virksomhedsskatteordningen	144

Kapitel 6

Skattemyndighedernes organisation og opgaver

6.1 Indledning	151
6.2 Organisation og opgaver før 1. april 1990	152
6.3 Organisation og opgaver efter 1. april 1990	154
6.4 Forløbet af en klagesag	156
6.5 Regler og tidsfrister for genoptagelse af skatteansættelsen	158

Kapitel 7

Skatterådgiverens ansvar

7.1 Indledning	161
7.2 Erstatningsansvaret	162
7.2.1 Ansvarsgrundlaget	163
7.2.2 Økonomisk tab	164
7.2.3 Årsagssammenhæng og direkte forudseelighed	167
7.3 Domme om erstatningsansvar i forbindelse med skatterådgivning	167
7.3.1 Østre Landsretsdom af 20. marts 1981	167
7.3.2 Vestre Landsrets dom af 7. marts 1983	169
7.3.3 Højesterets dom af 2. april 1985	170
7.3.4 Højesterets dom af 24. juni 1988	172
7.3.5 Højesterets dom af 12. september 1990	174

7.4 Vurdering af dommene og konklusion om erstatningsansvaret	176
Kapitel 8	
Skatterådgivning og etik	
8.1 Indledning	179
8.2 Etik og moral	181
8.3 Skatterådgivningsetik – danske forhold	185
8.4 Skatterådgivningsetik – udenlandske forhold	188
8.5 Faktorer der påvirker skatterådgivningsetikken	190
8.5.1 Råd der strider mod lovens ånd	190
8.5.2 Råd der ikke vedrører reel forretningsmæssig virksomhed ..	192
8.5.3 Rådgivningens kompleksitet	194
8.5.4 Hvem er initiativtager?	195
8.5.5 Råd der ikke har umiddelbar og naturlig tilknytning til klientens aktiviteter	196
8.6 FSR's initiativ	196
Forkortelser	199
Litteraturliste	201
Bilag 1. Informationskilder inden for skatteområdet	207
Bilag 2. Skattemyndighedernes opgaver	214
Bilag 3. Tax Practice	219
Stikordsregister	223

Forord

Opindeligt var det meningen, at denne bogs titel skulle være: »Revisors skatterådgivning – metode og teknik«. På et tidspunkt fandt jeg imidlertid ud af, at der ikke var nogen grund til at begrænse bogens målgruppe til revisorerne, idet også andre grupper af skatterådgivere, så som advokater, bankfolk, ejendomsreglere etc. måtte antages at kunne få nytte af bogen. Når jeg bruger ordet skatterådgiver er udgangspunktet imidlertid, at jeg har en statsautoriseret eller registreret revisor i tankerne, dvs. bogen er skrevet med udgangspunkt i revisorerne forudsætninger og forhold, men som nævnt kan mange ting også overføres på andre grupper af skatterådgivere.

Revisorerne rolle og ansvar er kommet stærkt i offentlighedens søgelys i de senere år efter nogle bankers og andre store erhvervsvirksomheders »krak«. Det har især været varetagelsen af revisorerne hovedopgave, nemlig revision og påtegning af regnskaber, der har skabt den heftige debat. Årsagen har været, at de pågældende virksomheder ved den seneste regnskabsafslæggelse har vist regnskaber med »blanke« revisionspåtegninger. Disse regnskaber viste ikke det mindste tegn på økonomiske vanskeligheder for virksomhederne, som imidlertid »gik ned« i løbet af det følgende år. Debatten har dels drejet sig om revisorerne varetager deres opgaver godt nok, dels om regnskabslovgivning og standarder er gode nok, eller om disse bør forbedres.

Assistance og rådgivning er en anden type opgave, som revisorerne varetager, og som rent økonomisk efterhånden udgør omkring 1/3 del af revisorerne samlede omsætning. I forbindelse med den netop nævnte debat må det forventes, at debatten om – og kravene til – revisorerne rådgivning vil forøges.

Som en meget væsentlig del af revisorerne rådgivning står skatterådgivningen. Der vil således uden tvivl blive stillet forøgede krav til skatterådgivningen fremover, ikke alene fagligt, men også etisk set!

Det er min hensigt at skrive en bog om skat, der adskiller sig fra de traditionelle bøger inden for området. Bogens synsvinkel er skatteøkonomisk, hvormed jeg mener, at der stræbes mod en integration af økonomi og jura. Skattereglerne forsøges hermed sat i sammenhæng med den økonomiske planlægning i virksomheden. Skattereglerne indhold i sig selv bliver dermed mindre betydningsfuldt, mens reglerne implementering i beslutningsprocessen og konsekvenserne af reglerne bliver det centrale. Jeg er uddannet økonom

(cand.merc.) og er derfor ikke skolet i juridisk metode (udover hvad der er selvlært gennem mange års arbejde med skattemæssige problemstillinger). Jeg har forsøgt at anvende et (forhåbentligt) let læseligt ikke-juridisk sprog, da det er min opfattelse, at mange økonomer har vanskeligt ved at læse et juridisk fortættet sprog. En del steder er det ikke lykkedes at holde den ikke-juridiske stil helt rent, men man kommer jo heller ikke udenom, at fagtermer en gang imellem ikke – eller kun meget dårligt – kan erstattes af »almindeligt« sprog. På trods af ønsket om at undgå juridisk sprogbrug håber jeg alligevel, at også jurister vil have glæde af at læse bogen, om ikke andet så de steder, hvor bogen er meget økonomiorienteret.

Bogen indeholder *ikke* en gennemgang af smarte skattekonstruktioner. Dels er jeg ikke i besiddelse af sådanne, dels ville selve offentliggørelsen af disse sandsynligvis betyde, at de meget hurtigt blev forhindret af lovindgreb. Det er derimod bogens formål at sætte skatterådgivningens *metode og teknik i fokus*, således at rådgiveren får de bedst mulige forudsætninger for at yde en optimal skatterådgivning. Ved at fokusere på metode og teknik vil bogen heller ikke (så hurtigt) lide de fleste skatteretlige bøgers uundgåelige skæbne: Forældelsen. Love og praksis ændres hurtigt, men den skattemæssige metode er langt mere sejlivet!

Bogens målgruppe er bl.a. revisorstuderende, herunder revisorstuderende, der endnu ikke er kommet så langt i studiet. Det betyder, at bogen også indeholder en del relativt elementære ting. Jeg håber imidlertid, at også mere erfarne skatterådgivere kan have glæde af bogen.

Jeg vil gerne takke flere af mine kolleger for gode råd, især vil jeg fremhæve min kollega gennem mange år (nu pensioneret) lektor, cand.jur. Poul Olsen for en utrættelig ildhu med at give mig gode råd. Wilfried Roloff fra DJØF's forlag skal have tak for at have ventet så længe på manuskriptet. Til sidst vil jeg takke min familie for stor tålmodighed under bogens tilblivelse, især min hustru Karin Næsbøl Møller, som på et tidspunkt døbte bogen »bestselleren«! Gid det måtte gå så vel!

Ulrik Gorm Møller

Frederiksberg, september 1995.

KAPITEL 1

Indledning

1.1 De forskellige grupper af skatterådgivere

De statsautoriserede og registrerede revisorer er klart de erhvervsgrupper, der tæner sig for det meste af skatterådgivningen i Danmark. En af forklaringerne på dette er, at disse 2 grupper i forvejen er i kontakt med virksomhederne i forbindelse med revision af regnskaberne. Det falder derfor naturligt for virksomhederne at bruge revisor som skatterådgiver, i stedet for f.eks. at bruge advokaten, som virksomheden ofte har et meget mere perifert forhold til, fordi advokaten bruges sjældnere end revisor. De vigtigste øvrige erhvervsgrupper som fungerer som skatterådgivere er advokater, bankrådgivere og ejendomsrådgivere.

Denne bog henvender sig primært til revisorerne, men det er tanken, at den også skal kunne læses med udbytte af de øvrige nævnte grupper. De forskellige erhvervsgrupper har imidlertid forskellige baggrunde og vilkår, som vil blive omtalt indledningsvis i dette kapitel. Dette sker for at få et overblik over skatterådgivningens art og omfang.

1.1.1 Statsautoriserede revisorer

De statsautoriserede revisorer har igennem de sidste 10 år i stadig stigende grad interesseret sig for at styrke og udvide rådgivningsområdet¹. I efteråret 1990 nedsatte Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (FSR) et rådgivningsudvalg, der barslede med en rapport i september 1991: »Den statsautoriserede revisors rådgivning – perspektiver og krav«. Af denne rapport fremgår det, at det må skønnes, at de statsautoriserede revisorer i 1990 havde en omsætning af rådgivningsydelser på ca. 1,7 mia. kr., hvilket svarer til ca. 29% af den samlede omsætning (rapporten p. 10). For at have noget at sammenligne med oplyses det i rapporten (p. 10), at omsætningen i den danske management-

¹ FSR's interesse for rådgivningen fremgår f.eks. af en større undersøgelse som FSR fik foretaget i efteråret 1984 bl.a. til belysning af klienternes brug af og tilfredshed med revisors rådgivningsydelser.

I *Skatterådgivning - metode og teknik* betragtes skattereglerne ud fra et metodemæssigt synspunkt - bl.a. i sammenhæng med de økonomiske beslutninger i virksomhederne. Dermed adskiller bogen sig fra de fleste andre bøger på skatteområdet ved ikke at give en detaljeret gennemgang af skattereglerne, men derimod at se reglerne ud fra en rådgivningssynsvinkel.

Bogen beskriver skatterådgivningens risikoområder og giver gode råd om, hvordan man skal håndtere særligt vanskelige rådgivningsområder som f.eks. omdannelse af personlig virksomhed til selskab, generationsskifteproblemer og virksomhedsskatteordningen. Derudover beskæftiger bogen sig bl.a. med skatterådgiverens ansvar og skatterådgivningens etiske aspekter.

Ulrik Gorm Møller er lektor i skatteret og økonomistyring ved Institut for Regnskabsvæsen, Økonomistyring og Revision på Handelshøjskolen i København. Forfatterens særlige interesse gælder skattereglernes konsekvenser for virksomhedernes planlægning og beslutninger.

ISBN 87-574-6000-0